

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžik/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015200159
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015200159.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a z členov senátu JUDr. Kataríny Benczovej a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci sťažovateľky (pôvodne žalobkyňa): Q. H.-F., bytom A. XX, XXX XX U., zastúpenej: Mgr. JUDr. Zoltán Perhács, PhD. advokát, so sídlom Tichá ul. 45, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Krajský súd v Bratislave, Záhradnícka ul. č. 10, 813 66 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. Spr. 6012/15 zo dňa 19. januára 2015, konajúc o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/27/2015-28 zo dňa 07. septembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietla.

Sťažovateľke nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného sp. zn. Spr. 6012/2015 vydaného dňa 19.01.2015, ako aj rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu - Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. Spr. 6278/2014 zo dňa 10.12.2014, vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie a priznania náhrady trov konania.

2. Žiadosťou zo dňa 29. novembra 2014 doručenou žalovanému 02.12.2014 (dňa 04.12.2014 postúpenou povinnej osobe - Okresného súdu Bratislava I.) žiadala o poskytnutie informácií, a to uvedenie, či boli v období od 01.01.2009 do dňa podania predmetnej žiadosti voči nej použité informačno-technické prostriedky podľa trestného poriadku alebo ustanovení zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 166/2003 Z. z.) a či boli v tomto období dve účastnícke stanice (telefónne čísla: + XXXXXX XXX XXX a + XXX XXX XXX XXX) registrované na ňu, odpočúvané. Správny orgán prvého stupňa žiadosti sťažovateľky nevyhoviel a informácie sťažovateľke neprístupnil z dôvodu, že charakter požadovaných informácií nedovoľuje ich sprístupnenie v zmysle § 8 zákona o

slobodnom prístupe k informáciám, nakoľko ide o informácie, ktoré tvoria utajovanú skutočnosť, ktorú nie je možné sprístupniť. Pri obmedzení prístupu k informáciám bolo tiež potrebné podľa § 8 zákona č. 211/2000 Z. z. splnenie dvoch podmienok a to materiálnej a formálnej, ktoré v tomto prípade splnené boli.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku v rozsahu podaného opravného prostriedku uviedol, že rozhodnutie, ktorým by povinná osoba nesprístupnila požadovanú informáciu z dôvodu jej utajenia, musí spĺňať prísne požiadavky. Jeho odôvodnenie musí obsahovať zdôvodnenie, prečo je naplnená materiálna podmienka (prečo skutočne existuje potreba chrániť požadovanú informáciu v záujme Slovenskej republiky) a tiež formálna podmienka (zaradenie tejto informácie pod konkrétnu položku oblastí utajenia). Voči prvostupňovému rozhodnutiu o veci rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím, ktorým podané odvolanie zamietol a napadnuté prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Uviedol, že pri obmedzení prístupu k informáciám, v zmysle ust. § 8 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. bolo potrebné mať na zreteli splnenie formálnej a materiálnej podmienky. Poukázal na ust. § 5 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., podľa ktorého povinná osoba bola povinná sprístupniť širší okruh informácií, než tých ktoré sú vymedzené zákonom, avšak len v prípade, ak sa na ne nevzťahovalo obmedzenie prístupu k informáciám podľa ustanovení § 8 až § 12 zákona č. 211/2000 Z. z., ktoré ustanovenia uvádzajú obmedzenia a podmienky nesprístupnenia informácií. Záverom dodal, že žiadané žalobkyňou (žiadateľkou) spadali do oblasti utajovaných skutočností pri splnení formálnej aj materiálnej podmienky.

4. Konštatoval, že v danom prípade bola žiadosť sťažovateľky zamietnutá z dôvodu, že požadované informácie povinná osoba (prvostupňový orgán) zaradila, resp. určila do kategórie utajovaných informácií podľa § 2 písm. a/ zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“). Zastával názor, že v rámci správneho súdnictva nie je v jeho kompetencii preskúmať opodstatnenosť zaradenia určitej informácie do skupiny utajovaných a zároveň posudzovať, či potreba utajenia určitej informácie pominula. Ďalej uviedol, že zaradenie do skupiny utajovaných informácií zabezpečuje ich pôvodca (povinná osoba, resp. jej štatutár). Výplýva to z jeho povinnosti chrániť utajovanú skutočnosť. To znamená, že ak pôvodca požadovaných informácií (v tomto prípade prvostupňový orgán) zaradil sťažovateľkine požadované informácie do skupiny utajovaných, správny súd v rámci preskúmavania rozhodnutia povinnej osoby nie je oprávnený spochybňovať takéto zaradenie. Môže však skúmať, či rozhodnutie, ktorým došlo k nesprístupneniu požadovaných informácií, spĺňa uvedené predpoklady.

5. Krajský súd zhodnotil celý priebeh konania. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky ohľadom nepreskúmateľnosti rozhodnutia, keďže vzhľadom na dôvod, pre ktorý nebola sťažovateľkou požadovaná informácia jej sprístupnená (§ 8 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z.) by postačovalo v rozhodnutí povinnej osoby, resp. žalovaného uvedenie dôvodu nesprístupnenia informácie s poukazaním na právny predpis bez nutnosti ďalšieho odôvodnenia svojho postupu. V danom prípade, ako uviedol krajský súd je z rozhodnutí povinnej osoby ako aj žalovaného (správne konanie tvorí jeden celok) celkom zrejmý dôvod nesprístupnenia žiadanych informácií, ako aj uvedenie právnych predpisov, na základe ktorých bol takýto postup správnymi orgánmi zvolený. Správne orgány v preskúmaných rozhodnutiach však zvolili postup nad rámec vyplývajúci z ust. § 8 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. a uviedli okrem odkazu na právny predpis, v zmysle ktorého použili vyššie uvedený paragraf, podali k svojmu postupu (nesprístupneniu informácie) aj náležité odôvodnenie, z ktorého musel byť aj sťažovateľke dôvod nesprístupnenia ňou požadovanej informácie celkom zrejmý. Krajský súd konštatoval, že v oboch preskúmaných rozhodnutiach bol v dostatočnom rozsahu a primeraným spôsobom odôvodnený prijatý záver správnych orgánov.

6. Pri zdôvodňovaní porušenia Ústavy SR (čl. 46 ods. 1, 2) a čl. 13 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd taktiež krajský súd uviedol, že nie je namieste, keďže sťažovateľke postupom správnych orgánov v oboch stupňoch v správnom konaní nebolo nijakým spôsobom odňaté alebo inak porušené jej právo na právnu ochranu spočívajúce v práve domáhať sa prieskumu napadnutých rozhodnutí správnych orgánov na príslušnom súde v Slovenskej republike. Správny súd v sťažovateľkou vyvolanom súdnom konaní podrobil súdnemu prieskumu zákonnosť napadnutých rozhodnutí správnych

orgánov. K námietke nedostatočne zisteného skutkového stavu veci krajský súd uviedol, že v rámci správneho konania povinná osoba (prvostupňový správny orgán), ako aj žalovaný skutkový stav zistili v dostatočnom rozsahu na to, aby mohli vo veci konať a vydať meritórne rozhodnutie. Ani z obsahu žaloby sa krajský súd nedozvedel aké ďalšie zisťovanie skutkového stavu, ktoré nebolo vykonané sťažovateľka správnym orgánom vytykala a vykonanie akých dôkazov pokladá za nevyhnutné na riadne zistenie skutkového stavu. Za dôvodnú nepovažoval krajský súd ani námietku nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa jeho názoru sa možno čiastočne stotožniť s právnym výkladom správnych orgánov v odôvodnení napadnutých rozhodnutí a ich poukazovaním na ust. § 119 ods. 2 Trestného poriadku. Sprístupnenie požadovaných informácií by bezpochyby malo vplyv na prebiehajúce trestné konanie, v ktorom sa mohli ako dôkaz použiť informácie získané využitím informačno-technických prostriedkov (odpočúvanie telefónnych staníc v užívaní sťažovateľky), čím by objektívne mohlo dôjsť k ohrozeniu účelu a cieľu prebiehajúceho trestného konania, keďže sťažovateľka sa domáhala sprístupnenia informácie v rozsahu, „či aj v súčasnosti“ sú voči nej informačno-technické prostriedky použité. V prípade prebiehajúceho trestného konania je možné sa dôvodne domnievať, že takáto informácia by bola spôsobilá zmať účel trestného stíhania. Potom je zrejme, že boli splnené obe zákonom vyžadované podmienky (formálna a materiálna) pre nesprístupnenie požadovanej informácie.

7. Záverom krajský súd uviedol, že zo znenia ust. § 2 písm. a), b) zákona č. 215/2004 Z. z. podľa jeho názoru vyplýva, že informáciou, ktorá má charakter utajovanej skutočnosti je len obsah určitej písomnosti (v danom prípade prepis záznamov odpočúvaných hovorov z účastníckych staníc používaných sťažovateľkou), ale nie samotná skutočnosť, či boli tieto účastnícke stanice odpočúvané. Zároveň krajský súd musel konštatovať, že informácie v znení v akom ich žiadala sprístupniť sťažovateľka povinná osoba nebola povinná sprístupniť, keďže je celkom zjavné, že ide o informácie, ktoré povinná osoba bez ďalšieho k dispozícii nemá, ale tieto informácie by musela vytvoriť. Účelom zákona č. 211/2000 Z. z. nie je vytváranie informácií na požiadanie oprávnenej osoby povinnou osobou, ale len poskytnutie tých informácií, ktoré má povinná osoba k dispozícii bez nutnosti ich akýmkoľvek spôsobom zhromažďovať, triediť prípadne vytvárať, čo je aj daný prípad. Účelom súdneho prieskumu správnych rozhodnutí a správneho konania nie je rozhodnúť o zrušení preskúmaného správneho rozhodnutia a vec vrátiť na opätovné konanie správneho orgánu, ktorý by vo veci vydal obsahovo rovnaké rozhodnutie, keďže je zrejme, že výsledok, ku ktorému by správny orgán dospel by neprinesol pre sťažovateľku iné, priaznivejšie rozhodnutie a došlo by len k zopakovaniu správneho konania.

8. O trovách rozhodol krajský súd za použitia § 168 v spojení s § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne dôvodne vynaložené trovy konania nevznikli, žiadne si ani neuplatnil a ide o orgán štátnej správy.

9. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť.

10. V podanej kasačnej sťažnosti navrhla kasačnému súdu, aby rozsudok krajského súdu č. k. 6S/27/2015-28 zo dňa 07. septembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadala, aby kasačný súd podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného sp. zn. Spr. 6012/15 zo dňa 19. januára 2015 v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa sp. zn. Spr. 6278/2014 zo dňa 10. decembra 2014 a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie.

11. V dôvodoch kasačnej sťažnosti poukázala na to, že rozhodnutiami správnych orgánov v administratívnom konaní a rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

12. Sťažovateľka uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia z dôvodu ochrany utajovaných skutočností musí obsahovať zdôvodnenie, prečo je splnená formálna podmienka utajenia ako aj materiálna podmienka. Odôvodnením potreby utajovať informáciu nemôže byť iba jednoduché konštatovanie, že sprístupnením informácie by prišlo k ujme na záujmoch Slovenskej republiky. Rozhodnutie o nesprístupnení informácií,

ktoré dôkladne neodôvodňuje splnenie formálnej aj materiálnej podmienky utajenia je nezákonné. V danom prípade, ako uviedla sťažovateľka, napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne odôvodnenie vo vzťahu k ujme na záujmoch Slovenskej republiky. V súvislosti s týmto tvrdením poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sž/37/2006 a 5Sžf/89/2007 a dodala, že povinná osoba iba mechanicky odkázala na § 8 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. (ochrana utajovaných skutočností). Z takéhoto odôvodnenia skutočne nevyplývajú konkrétne dôvody a logické závery, ktoré by ju mohli presvedčiť o formálnych a materiálnych prekážkach brániacich v sprístupnení sťažovateľkou požadovaných informácií. Zákon č. 211/2000 Z. z. povinnej osobe, podľa jej názoru, takýto postup neumožňuje. Ďalej dôvodila, že ust. § 8 zák. č. 211/2000 Z. z. v tomto prípade požaduje nielen uvedenie ustanovenia príslušného právneho predpisu, ktoré charakterizuje druh a podmienky zachovania tajomstva brániaceho v poskytnutí požadovanej informácie (formálna podmienka), ale aj to, či tieto podmienky (materiálna podmienka) v čase požiadania o zverejnenie informácie stále trvajú a z akých dôvodov, a či sa toto tajomstvo vzťahuje na celú informáciu alebo iba na jej časť a prečo. Ak sa povinná osoba domnievala, že sťažovateľka požadovala od nej zverejnenie informácií, na ktoré sa v celosti alebo v ich určitých častiach vzťahuje osobitný zákonný režim utajenia, potom jej mala túto prekážku ozrejmiť vo svojom odôvodnení s uvedením, ktoré časti informácií sú utajovanou skutočnosťou, akému režimu podliehajú a z akých dôvodov sú utajené. Iba legálny verejný záujem na utajení určitej informácie podrobujúci neustálemu skúmaniu trvanie dôvodov, na základe ktorých bola požadovaná informácia utajená, je ospravedlňujúcim dôvodom, prečo orgán verejnej moci neumožnil naplniť obsah sťažovateľkinho ústavného práva na vyhľadávanie a prijímanie informácií.

13. Ďalej sťažovateľka poukázala, že podľa Zoznamu utajovaných skutočností v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, vydaného Smernicou 8/2004 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 12415/2004-31 zo dňa 25.08.2004 v platnom znení, sú spisy týkajúce sa rozhodovania o používaní informačno-technických prostriedkov podľa zákona č. 166/2003 Z. z., označené stupňom utajenia VYHRADENÉ a DÔVERNÉ. Spisy obsahujúce rozhodnutia, návrhy, žiadosti a informácie v trestnom konaní v súvislosti s vyhotovovaním obrazových, zvukových alebo iných záznamov a s odpočúvaním a záznamom telekomunikačných činností sú označené stupňom utajenia VYHRADENÉ. V zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 215/2004 Z. z.“), ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zrušení utajenia. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa utajenia, alebo o zrušení stupňa utajenia. Sťažovateľka tiež uviedla, že ak boli vo vzťahu k jej osobe v minulosti použité informačno-technické prostriedky s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., nič nebránilo tomu, aby po vykonaní policajnej akcie, resp. po ukončení použitia informačno-technických prostriedkov, príslušný sudca zrušil stupeň utajenia svojho rozhodnutia, ktorým povolil mocenským zložkám štátu použiť vo vzťahu k osobe sťažovateľky skryté odpočúvajúce prístroje (tajné sledovanie). Súhlas (príkaz) sudcu na použitie informačno-technických prostriedkov, tak ako už bolo uvedené, ešte sám o sebe neznamená, že rozhodnutie a ich použitie je zákonné. Sudca v podkladových materiáloch nemusí dostať od polície pravdivé a korektné informácie. Nesprístupnením požadovaných informácií sťažovateľke bolo znemožnené konkrétne argumentovať na podopretie presvedčenia, že vo vzťahu k jej osobe boli použité informačno-technické prostriedky jednak vyžiadané a jednak povolené s vyvarovaním sa všetkých pochybení, ktoré príslušným orgánom dôvodne vytyka viacero rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky i Európskym súdom pre ľudské práva. Sťažovateľka tu poukázala na rozhodnutia I. ÚS 274/05, III. ÚS 80/08, I. ÚS 117/2007, Kruslín proti Francúzsku, Huvig proti Francúzsku, Amann proti Švajčiarsku. Nestačí teda, ako uviedla sťažovateľka, ak povinná osoba v rozhodnutí skonštatuje, že požadované informácie sú utajovanou skutočnosťou podľa internej smernice. Povinná osoba mala dostatočne vysvetliť, v ktorej časti sú požadované informácie utajovanou skutočnosťou a akými úvahami sa pritom riadila. Sťažovateľka poukázala na čl. 26 ods. 4 Ústavy SR ako aj na § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z.

14. Krajskému súdu sťažovateľka vo svojej kasačnej sťažnosti vyčítala, že jeho rozsudok považuje za svojvoľný, arbitrárny a zmätočný. Je toho názoru, že sprístupnenie minimálnej informácie, či

sťažovateľka bola alebo nebola sledovaná orgánmi verejnej moci, nemôže spôsobiť ujmu Slovenskej republiky. Nesprístupnením minimálnej informácie, či bola alebo nebola sťažovateľka sledovaná orgánmi verejnej moci, došlo k porušeniu jej práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

15. Argumentácie krajského súdu súvisiace s utajovanými skutočnosťami, trestným konaním a abstraktnými úvahami sú taktiež podľa sťažovateľky právne nesprávne a v rozpore so skutočným skutkovým stavom veci a preto aj napadnuté rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Nikdy proti sťažovateľke nebolo vedené trestné stíhanie (do dnešného dňa nebola obvinená zo žiadneho trestného činu), preto považovala postup krajského súdu, ktorý v napadnutom rozhodnutí poukazuje na ustanovenia § 119 ods. 2 Trestného poriadku za právne nesprávny, nemajúci oporu v skutkových zisteniach. Poukázala tiež aj na prílišný formalizmus rozhodnutiami Ústavného súdu (IV. ÚS 192/08), pričom tento prístup možno nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky (napr. III. ÚS 150/99). Tento zároveň uviedol, že prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúci k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv (IV. ÚS 1735/07). Prílišný formalizmus krajského súdu videla sťažovateľka aj v tom, že nijako ani len okrajovo sa nevyjadril k jej námietke, že sprístupnenie minimálnej informácie, či bola alebo nebola sledovaná orgánmi verejnej moci, nemôže spôsobiť ujmu Slovenskej republiky. Trvala na tom, že orgány verejnej moci Slovenskej republiky porušili jej základné právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 dohovoru, a to aj z toho dôvodu, že jej nebola poskytnutá ani len minimálna (základná) informácia, či bola orgánmi verejnej moci tajne sledovaná (odpočúvaná) alebo nie, pričom túto informáciu, nemôže poskytnúť žiadny iný štátny orgán Slovenskej republiky iba prvostupňový správny orgán - povinná osoba. Absencia riadneho a ústavne akceptovateľného odôvodnenia v spojení s jednostranným a formalistickým prístupom krajského súdu do úvahy prichádzajúcim interpretáciám relevantných noriem zakladajú porušenie jej práv podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Postup krajského súdu v jej veci bol krajne formalistický, neberúc zreteľna zmysel a obsah čl. 46 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd nedal odpoveď na moje kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

16. K podanej kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

17. Úvodom svojho vyjadrenia zhrnul jednotlivé body kasačnej sťažnosti a poukázal na ustanovenia zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností v znení účinnom od 01.07.2016 do 31.12.2016 (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“), konkrétne ust. § 2 písm. a), b) bod 1, e), § 3 ods. 1, 5, 6, § 7 ods. 1, § 8 ods. 1, 2 písm. a), § 35 ods. 2, 3, § 38 písm. a). Poukázal aj na ustanovenia vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 453/2007 Z. z. o administratívnej bezpečnosti v znení účinnom od 01.04.2016 (ďalej len „vyhláška o administratívnej bezpečnosti“), konkrétne ust. § 3 ods. 1, § 5 ods. 1 písm. b), § 5 ods. 2, § 20 ods. 8; Nariadenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „NV SR“) č. 216/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.05.2004, ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností, konkrétne § 1 písm. r). Poukázal aj na ustanovenia zákona č. 301/2005 Z. z. (ďalej len „Trestný poriadok“), konkrétne § 113 ods. 2, 5, § 114 ods. 2, § 115 ods. 3. Poukázal taktiež aj na nariadenie Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“) č. 87/2015 v znení nariadenia MV SR č. 112/2015 a nariadenia MV SR č. 14/2016 pod por. Č. 15 a poukázal aj na smernicu 8/2004 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) zo dňa 25. augusta 2004 č. 12415/2004-31, ktorou sa vydáva zoznam utajovaných skutočností v pôsobnosti MS SR, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných smernicou 12/2007, Smernicou 22/2013 a Smernicou 27/2013 (ďalej len „Smernica 8/2004 MS SR“) pod por. č. 3.

18. Žalovaný vo svojom vyjadrení konkrétne poukázal na ustanovenia týkajúce sa splnenia formálnej a materiálnej podmienky v súvislosti so žiadosťami Policajného zboru a rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava I. ako aj stupeň utajenia a pôvodcov utajovaných skutočností. Ďalej dodal, že oprávnené osoby na Okresnom súde Bratislava I sú povinné zachovávať pred nepovolanou osobou a pred cudzou mocou mlčanlivosť o informáciách a veciach obsahujúcich utajované skutočnosti počas utajenia týchto skutočností, a to aj po zániku oprávnenia oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami (§ 38 písm. a)

zákona o ochrane utajovaných skutočností). Žalovaný tiež uviedol, že nie je možné akceptovať námietku žalobcu o tom, prečo mu povinná osoba neposkytla aspoň „minimálnu informáciu“, nakoľko jednak zákon o slobode informácii nerieši pojem „informácia“ a pojem „minimálna“ už vôbec nie (informáciu ako takú možno len sprístupniť, nesprístupniť, alebo odkázať na jej zverejnenie) a tiež z dôvodu, že ním požadované informácie tak, ako je to zdôvodnené vyššie, sú doposiaľ informáciami utajovanými, nemajúc k nim kompetenciu a právomoc Okresného súdu Bratislava I, ale Policajného zboru.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti § 440 S.s.p), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 137 ods. 2 a 3 S.s.p).

20. Podľa § 2 ods. 1 a 2 S.s.p. v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. V danej veci predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorý zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného sp. zn. Spr. 6012/15 zo dňa 19. januára 2015, ktorým tento zamietol odvolanie sťažovateľky a potvrdil rozhodnutie Prvostupňového správneho orgánu - Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. Spr. 6278/2014 zo dňa 10. decembra 2014 o nevyhovení žiadosti sťažovateľky o poskytnutie informácie v celom rozsahu, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľky sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

22. Podľa § 3 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

23. Podľa § 8 ods. 1 zákona o slobodnom prístupe k informáciám ak požadovaná informácia tvorí utajovanú skutočnosť podľa osobitného zákona alebo je predmetom bankového tajomstva alebo daňového tajomstva podľa osobitného zákona, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju nesprístupní s uvedením odkazu na príslušný právny predpis .

24. Podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, preverka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

25. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z. na účely tohto zákona je

a) utajovanou skutočnosťou informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením (ďalej len "neoprávnená manipulácia") a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda Slovenskej republiky svojim nariadením,

26. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. ak pominula potreba ochrany informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti v určenom stupni utajenia, pôvodca utajovanej skutočnosti rozhodne o zmene stupňa utajenia alebo zrušení utajenia. Ak uplynula ustanovená lehota utajenia informácie alebo veci obsahujúcej utajované skutočnosti, pôvodca rozhodne o predĺžení lehoty alebo o zmene stupňa

utajenia, alebo o zrušení stupňa utajenia.

27. Podľa § 1 písm. j) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností, utajovaná skutočnosť môže vzniknúť v oblasti používania informačno-technických prostriedkov a informačno-operatívnych prostriedkov a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

28. Podľa § 2 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú oblasti utajovaných skutočností vedúci vymedzí podľa § 1 tohto nariadenia utajované skutočnosti vznikajúce v právnickej osobe v rámci pôsobnosti ustanovenej podľa osobitného predpisu. Určené utajované skutočnosti vedúci zaraďuje do zoznamu utajovaných skutočností právnickej osoby.

29. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

30. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR každý sa môže domáha zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

31. Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

32. Podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd Právo na účinný opravný prostriedok: každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

33. Rozsah a podmienky prístupu k informáciám upravuje zákon o slobodnom prístupe k informáciám, podľa ktorého má každý právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii, pričom informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje (§ 3 ods. 1, 3 cit. zákona). Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie sú štátne orgány, obce ako aj tie právnické a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti (§ 2 ods. 1 cit. zákona). Všetky zákonom ustanovené obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia (§ 12 cit. zákona).

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje, že zákon o slobodnom prístupe k informáciám nedefinuje pojem informácia. Nepriamo je použiteľná definícia s § 2 písm. b) zákona č. 215/2004 Z. z. Informáciou je

a) obsah písomnosti, nákresu, výkresu, mapy, fotografie, grafu alebo iného záznamu,

b) obsah ústneho vyjadrenia,

c) obsah elektrického alebo elektromagnetického, elektronického alebo iného fyzikálneho transportného média.

Čiže utajovanou skutočnosťou je informácia alebo vec určená pôvodcom utajovanej skutočnosti, ktorú vzhľadom na záujem Slovenskej republiky treba chrániť pred vyzradením, zneužitím, poškodením, neoprávneným rozmnožením, zničením, stratou alebo odcudzením a ktorá môže vzniknúť len v oblastiach, ktoré ustanoví vláda SR svojim nariadením. Najvyšší súd je názoru, že pri sprístupňovaní informácií je vždy potrebné vyhodnotiť, či neexistuje aj implicitné obmedzenie prístupu k informáciám, vyplývajúce z iných právnych predpisov, na ktoré zákon o slobodnom prístupe k informáciám výslovne

neodkazuje. Manipulácia s utajovanou písomnosťou je tvorba, príjem, evidencia, preprava, prenášanie, ukladanie, rozmnožovanie, vyrad'ovanie, uschovávanie a akékoľvek iné nakladanie s utajovanou písomnosťou (ďalej aj „manipulácia“), ktorá sa zaznamenáva v administratívnej pomôcke (§ 2 ods. 1 vyhlášky č. 453/2007 Z. z.).

35. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám je založený na princípe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, čo znamená, že povinné osoby sprístupňujú všetky informácie, okrem tých u ktorých to zákon zakazuje. Zákaz však nemusí byť explicitne stanovený priamo zákonom o slobodnom prístupe k informáciám, ale môže vyplývať i z iných právnych predpisov verejného práva. Úlohou správneho súdnictva je preskúmavanie zákonnosti, t.j. aplikácia výkladu v systéme právneho poriadku. Z tohto dôvodu bola súdne deklarovaná koncepcia implicitného obmedzenia prístupu k informáciám, ktoré obmedzenie vyplýva aj z iných právnych predpisov, o ktorom žiadateľ poznajúci iba text zákona o slobodnom prístupe k informáciám nemusí vedieť. Orgány štátnej správy a správne súdy však tieto implicitné znaky musia poznať, pretože od nich sa už vyžaduje právne myslenie v systéme práva. Keď je určité konanie neverejné, je odporujúce elementárnej logike, aby údaje z tohto konania mohli byť sprístupňované cez zákon o slobodnom prístupe k informáciám za predpokladu, že takýto postup je v súlade so zákonom.

36. Pri posúdení sprístupnenia informácií povinnou osobou nie je možné zákon o slobodnom prístupe k informáciám aplikovať ako izolovaný právny predpis, ale je potrebné aj vyhodnotiť, či sa sprístupnením informácií neohrozí iný záujem štátu. Takýto implicitný zákaz nesprístupnenia informácie musí byť povinnou osobou dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený. Vyrazením informácií o použití informačno-technických prostriedkov by mohlo dôjsť k ohrozeniu bezpečnosti a záujmov štátu. Legitímny dôvod obmedzenia prístupu k informáciám je ochrana dôležitých záujmov štátu, a preto povinné osoby pri sprístupňovaní informácií musia zvážiť dôvod neposkytnutia informácií, ktorý spočíva v záujme štátu na tom, aby poskytnutá informácia neohrozila objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie a aby ani nebola porušená prezumpcia nevinu. Povinné osoby v individuálnych prípadoch musia v rámci správnej úvahy zvážiť, či by poskytnutím informácií mohol byť zmarený účel trestného konania a či by nebolo ohrozené objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie.

37. Najvyšší súd dopĺňa, že povinná osoba mala za to, že daný údaj, správa alebo informácie predstavovali dôkazný materiál. Podľa ustanovenia § 119 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov Trestný poriadok za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa toho zákona alebo podľa osobitného zákona, pričom okrem iných sú dôkaznými prostriedkami i informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti. V danej súvislosti prípadným sprístupnením informácií tak, ako ich na základe žiadosti žiadala žalobkyňa, či boli voči nej použité informačno-technické prostriedky, a či boli odpočúvané účastnícke stanice presne špecifikované v žiadosti v jednotlivých obdobiach uvedených v žiadosti, by nastala potenciálna hrozba nedodržania ustanovení zákona o ochrane utajovaných skutočností, v zmysle ktorého sú informácie, ktorých sa predmetnou žiadosťou sťažovateľka domáhala, utajenou skutočnosťou, na oboznámenie sa s ktorou podľa citovaného zákona, nebola oprávnená. Povinná osoba konštatovala, že sprístupneniu žiadaných informácií v rozsahu žiadanom, bránilo ust. § 8 ods. 1 zákona v súbehu s ust. Zákona o ochrane utajovaných skutočností, s ustanoveniami Trestného poriadku a ustanoveniami Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z. z. a Vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy.

38. Najvyšší súd uvádza, že v predmetnej veci nebolo možné poskytnúť informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré tvorili obsah stále utajovaných príkazov Okresného súdu Bratislava I. V tomto kontexte súhlasí s tvrdením, že nebolo možné akceptovať námietku žalobcu o tom, prečo mu povinná osoba neposkytla aspoň „minimálnu informáciu“, nakoľko zákon o slobode informácií nerieši pojem „informácia“ a pojem „minimálna“ a tiež z dôvodu, že ním požadované informácie sú doposiaľ informáciami utajovanými, nemajúc kompetenciu a právomoc Okresného súdu Bratislava I.

39. Zo znenia ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobodnom prístupe k informáciám vyplýva, že povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o výsledku konania, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Najvyššiemu súdu je zrejmé, že právo na informácie nie je absolútne, ale je limitované jednak požiadavkou nezasahovať do vlastnej rozhodovacej činnosti súdov či orgánov činných v trestnom konaní v priebehu konania (do procesu v jeho priebehu, ako aj vstup do vlastného rozhodovania ako je porada a hlasovanie senátu), predovšetkým v záujme objektivity a nestrannosti posudzovanej konkrétnej právnej veci, a jednak nevyhnutnými opatreniami na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejnej bezpečnosti, verejného zdravia a mravnosti, územnej celistvosti a pod.

40. Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyhodnotení dôvodov, vznesených v kasačnej sťažnosti sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho spisu nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Kasačný súd považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje.

41. V súlade s citovanými ustanoveniami a vyššie uvedenými úvahami si najvyšší súd osvojil záver, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v súlade so zákonom, nebol dôvod na jeho zrušenie alebo zmenu a kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol v zmysle ust. § 461 S.s.p.

42. O trovách súdneho konania rozhodol najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 170 písm. a) v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. tak, že neúspešnej sťažovateľke nárok na náhradu trov konania nepriznal a žalovaný nemá zo zákona právo na ich náhradu.

43. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.